

**УДК 338.48**

**Зацепіна Н.О.**

к.п.н., доцент

Національний університет «Запорізька політехніка»  
м. Запоріжжя, Україна

## **ГОЛОВНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ ТУРИСТИЧНОЇ СФЕРИ У ПОСТПАНДЕМІЙНОМУ СВІТІ**

Пандемія COVID-19 значно вплинула на туристичну індустрію та призвела до безлічі змін, які будуть актуальними та впливовими в майбутньому, особливо для забезпечення безпеки та задоволення потреб мандрівників. Багато людей стали віддавати перевагу локальним або регіональним подорожам, уникаючи далеких міжнародних поїздок, що в свою чергу може призвело до зрушення у туристичному попиті та потреби у нових видах туристичних послуг. Таким чином, вплив пандемії на розвиток міжнародного туризму полягає в тому, що вона створила серйозні виклики та зміни в індустрії, які продовжуватимуть впливати найближчим часом. Адаптація до цих змін та розробка нових стратегій

стають важливими для відновлення міжнародного туризму та його майбутнього розвитку.

Зараз відбувається повільне відновлення світового туризму після пандемії COVID-19. Міжнародні туристичні прибуття створюють прямий вплив туризму на ВВП у всьому світі. За прогнозами міжнародний туризм вже повертається до свого до пандемійного рівня, так у 2022 році було +4%, у 2023 прогнозується 48%, у 2024 – 64%. Під впливом зниження пандемії індустрія туризму почала знов розвиватися. За опитуванням респондентів з 18 світових ринків [3] у 2022 році 13% туристів почали витрачати більше на відпустку; 13% – подорожували більшою компанією родини/друзів; 9% – брали/бронювали більшу кількість відпусток, ніж зазвичай; 10% – взяли більш довшу відпустку, ніж зазвичай; 8% – працювали віддалено під час відпустки; 5% – брали відпустку, як продовження відрядження.

У 2022 році найбільш завантаженим став аеропорт Хартсфілд-Джексон Атланта (США) – його пасажиропотік за рік досяг 93,7 млн. осіб. За ним слідує аеропорт Даллас Форт-Уерт, який обслужив 73,4 млн пасажирів, і аеропорт Денвер, послугами якого скористалися 69,3 млн осіб. Можемо визначити, що минулого року перші п'ять місць пасажиропотоку зайняли аеропорти США, а на всі 10 представлених повітряних гаваней припадає 10% від загальносвітового пасажирського трафіку. Загальна кількість авіапасажирів у всьому світі в 2022 році зросла майже до 7 мільярдів осіб, що приблизно на 54% вище за результат 2021 року.

American Express Travel опублікував свій Звіт про глобальні тенденції подорожей за 2023 році, у якому висвітлено чотири глобальні тенденції, які надихають людей подорожувати цього року:

- поява «Set-Jetting»: популярні фільми, телешоу та соціальні мережі надихають людей подорожувати до місць, які вони бачать на екрані, як-то Італія, Париж, Єллоустоун чи Лондон;

- смачні місця: від найкращих ресторанів до місцевих фаворитів і кулінарних курсів – люди обирають наступний напрямок залежно від того, що

вони будуть їсти;

– хвиля оздоровлення: відновлювальні відпустки зростають, оскільки мандрівники надають пріоритет самообслуговуванню, а також своєму психічному та фізичному здоров'ю;

– подорожі невідомими шляхами: мандрівники хочуть відкрити приховані перлини та підтримати місцеву громаду, коли вони відвідують [1].

Найпопулярнішим видом туризму, як і раніше, залишається пізнавальний. В Європі лідерами серед туристичних центрів пізнавального напрямку визначено (топ-10 відображає кількість схвалень «Архітектура», «Культура», «Історія», «Пам'ятники», «Старе місто», «Музеї», наданих мандрівникам Booking.com з усього світу станом на червень 2023 року): 1. Париж, Франція; 2. Прага, Чехія; 3. Барселона, Іспанія; 4. Відень, Австрія; 5. Мадрид, Іспанія; 6. Берлін, Німеччина; 7. Лісабон, Португалія; 8. Амстердам, Нідерланди; 9. Будапешт, Угорщина; 10. Краків, Польща. Цей рейтинг визначає місця з найбільшою кількістю схвалень історії та культури на платформі Booking.com. Рейтинг складався тільки з країн-членів ЄС [3].

Крім того, зростаючим трендом у секторі подорожей і туризму за глобальним прогнозом є збільшення витрат мандрівників, які поєднують бізнес із відпочинком – 360 мільярдів доларів на 2027 рік порівняно з 150 мільярдів доларів к 2021 році. Так, визначено міста з найвищою поширеністю ділових поїздок (прогноз частки витрат на 2032 рік). Розрахунки базуються на 82 основних туристичних містах і оцінках ВВП і зайнятості, безпосередньо створених сектором подорожей і туризму в цих містах. Топ-10 міст-магнітів для ділових подорожей: 1. Лагос, Нігерія (54%); 2. Кейптаун, Південна Африка (53%); 3. Ер-Ріяд, Саудівська Аравія (48%); 4. Йоганнесбург, Південна Африка (45%); 5. Сінгапур (44%); 6. Амстердам, Нідерланди (42%); 7. Варшава, Польща (40%); 8. Брюссель, Бельгія (40%); 9. Стокгольм, Швеція (38%); 10. Цюрих, Швейцарія (37%).

При цьому існує стійка тенденція бронювання компаніями різних туристичних послуг для своїх робітників під час їх ділових подорожей. Так,

готелі бронюють 93% компаній, авіарейси – 83%, оренда автомобілів – 63%, потяги – 52%, страхування подорожей – 37%, таксі – 33%, оренда житла – 25%, автобуси – 12%. Дані отримані з онлайн-опитування 604 осіб, які приймали рішення щодо управління подорожами в США, Великобританії та Німеччині у 2022 році. Таким чином, можна визначити тенденцію до поєднання бізнесу та відпочинку серед мандрівників як одну із основних тенденцій майбутнього розвитку туристичної індустрії. Крім того, у рейтингу країн за Global Remote Work Index було визначено 10 найкращих країн з найкращими показниками для віддалених співробітників (ділова подорож та відпочинок): 1. Данія; 2. Нідерланди; 3. Німеччина; 4. Іспанія; 5. Швеція; 6. Португалія; 7. Естонія; 8. Литва; 9. Ірландія; 10. Словаччина. Під час дослідження було проаналізовано 108 країн світу (дані за перше півріччя 2023 року) на основі рівня кібербезпеки, економічної безпеки, цифрової та фізичної інфраструктури та соціальної безпеки [2].

Таким чином, у післяпандемійному світі туризм продовжуватиме свій розвиток, але спостерігатимуться зміни у перевагах та поведінці туристів. Однією з основних тенденцій розвитку туризму в світі є зростаючий попит на екологічно чисті та стійкі форми туризму. Все більше туристів звертаються до екологічних аспектів своїх поїздок, вибирають готелі та компанії, які проявляють турботу щодо стану планети, а також віддають перевагу активним видам відпочинку в природних парках і заповідниках. Ще одна тенденція – це зростання популярності культурного туризму та відвідування історично та культурно значущих місць. Багато подорожуючих хочуть дізнатися більше про культуру і традиції інших країн, саме тому відвідування музеїв, храмів, архітектурних пам'яток і місцевих фестивалів стає все більш важливою частиною їх подорожей. Також відзначається тенденція до зростання попиту на туризм у маловідомих і незвичайних місцях. Мандрівники в пошуках нових вражень та бажанням уникнути масового туризму воліють відкривати для себе невідомі куточки світу, такі як віддалені острови, маленькі міста або регіони з унікальною природою та культурним надбанням. Нарешті, з розвитком

технологій та інтернету зараз спостерігається активний розвиток цифрового туризму. Мандрівники все більше шукають та бронюють готелі, транспортні квитки і тури онлайн, користуються мобільними додатками для навігації та отримання інформації про визначні місця, а також діляться своїми враженнями в соціальних мережах. В цілому, основними тенденціями розвитку туризму в світі є екологічна стійкість, культурне навантаження, пошук нових і нестандартних місць та використання сучасних технологій. Ці тенденції будуть продовжувати розвиватися і впливати на формування переваг мандрівники в майбутньому.

### **Література:**

1. American Express Reveals 2023 Top Travel Trends, available at: URL : <https://about.americanexpress.com/newsroom/press-releases/news-details/2023> (Accessed 14 September 2023)
2. Case Studies, available at: URL : <https://business.booking.com/en-us/case-studies/>. (Accessed 14 September 2023)
3. Global Remote Work Index 2023. URL : <https://nordlayer.com/global-remote-work-index/>. (Accessed 14 September 2023)